

DİSK KURUCULARININ ABD MERAKI

Aydınlık Gazetesi, 11 Haziran 2019

Yıldırım Koç

Emperyalist ABD'ye Amerikan parasıyla gezmeye götürülen sendikacılar arasında, 1967 yılında DİSK'in 5 kurucusundan 3'ü de vardı.

DİSK'in kurucularından Basın-İş Sendikası Genel Başkanı İbrahim Güzelce ABD'de 6 hafta kaldı ve 1966 Kasım'ında Türkiye'ye döndü. Lastik-İş Genel Başkanı Rıza Kuas, ABD'de 13 hafta kaldı ve 1963 Ocak'ında Türkiye'ye döndü. Türk Maden-İş Sendikası Genel Başkanı Mehmet Alpdündar ABD'de 13 hafta kaldı ve 1962 Ekim'inde Türkiye'ye döndü.

RIZA KUAS'IN MEKTUBU

Rıza Kuas, 10 Ekim 1962 tarihinde Lastik-İş şubelerine gönderdiği yazıda şunları söylüyordu (Lastik-İş Genel Başkanı Rıza Kuas imzalı ve 10 Ekim 1962 tarihli çoğaltma mektup, 1 s.):

"Sayın Sendikacı ve İşçi Kardeş,

"Bağlı bulunduğumuz ve üst teşekkülümüz olan Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun tavsiyesi üzerine Birleşik Amerika'ya sendikacılık hakkında incelemeler yapmak üzere davet edilmiş bulunmaktayım. İktisadi Yardım Teşkilatı AID'nin misafiri olarak üç ay kalmam için yapılan davete TÜRK-İŞ'in üyesi bir sendikanın başkanı sıfatı ile ve prensiplere sadık bir insan olarak 'peki' demiş bulunuyorum..."

"Kısa bir süre de olsa önce sizlerden, sonra sevgili vatanımızdan ayrılacağım için gerçekten üzgünüm. Fakat sizlere daha iyi yarınlar hazırlamak uğrunda katlanmayacağım fedakârlık ve zahmet, yapamayacağım hizmet ve gayret yoktur. Bu bakımdan Amerika'da sendikaların başarıya ulaşma metotları ve işçilere sağladıkları hak ve menfaatlerin mahiyeti hakkında görgüye dayanan bilgiler almak sizlere daha yararlı olabilmemi arttıracaktır."

Türkiye İşçi Partisi Merkez Yönetim Kurulu, AID aracılığıyla ABD'ye çağrılan TİP üyelerinin bu davete icabet etmesini yasaklamıştı. (Şaban Yıldız – Şükran Kurdakul, **Sosyalist Açıdan Türk-İş Yargılanıyor**, Ataç Kitapevi, İst., 1966, s.42.) Ancak, arkadaşı Sırrı Öztürk'ün belirttiğine göre, İbrahim Güzelce, "bu seyahatinin parti disiplinine aykırı olduğunu söyleyen TİP yönetiminin onay ve iznini almadan ABD'nin davetine icabet etmiş ve bunun için TİP'den istifa etmiştir." (Sırrı Öztürk, **İşçi Sınıfı Sendikalar ve 15/16 Haziran, Olaylar-Nedenleri-Davalar-Belgeler-Anılar-Yorumlar**, 2.Basım, Sorun Yay., İst., 2001, s.507)

KEMAL TÜRKLER'İN MEKTUPLARI

DİSK'in kurucularından ve 1967–1977 dönemi genel başkanı Kemal Türkler de, başka yurtdışı gezileri nedeniyle ABD'ye gidemedi. Kemal Türkler, TÜRK-İŞ Genel Merkezi'ne 25 Mayıs 1965 günü yazdığı mektupta şöyle diyordu (**TÜRK-İŞ Dergisi**, Nisan 1967, s.12):

"Uluslararası İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (AID) ile Konfederasyonumuz arasında yürütülen Eğitim Programı içersinde Amerika'ya gönderilecek heyetlerden birine dâhil edildiğim bildirilmektedir.

"Bu konuda istemiş olduğunuz form doldurularak ilişikte sunulmuştur.

"Ancak, yazınızda Amerika'ya hangi tarihler arasında gidileceği belirtilmemiş bulunmaktadır.

"Önemine binaen acele seyahat tarihinin tarafıma bildirilmesini saygı ile rica ederim.

*"En iyi temennilerimle,
Kemal Türkler."*

Kemal Türkler, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Seyfi Demirsoy'a yazdığı 15.10.1965 gün ve 965/3917 sayılı yazıda da şunları belirtiyordu (**TÜRK-İŞ Dergisi**, Nisan 1967, s.13):

"Sayın Seyfi Demirsoy
Türk-İş Genel Başkanı

İlgi: 9.10.965 gün ve 65/1421 sayılı yazı.

"Türk-İş ile AID anlaşması gereğince üç ay süreli Amerika tetkik seyahati konusunda beni tekrar hatırladığınız için çok teşekkür ederim.

"Yalnız, böyle uzun süreli bir seyahate benim birden bire, daha önceden programlaştırılmadan gidebilmemin imkânsız olduğunu siz de takdir edersiniz.

"Bu konuda daha önce yaptığımız yazışmaların, hiç birine maalesef bu güne kadar cevap alamadık.

"Bu sebeple, ilk seferinde, sendikamızın Merkez Genel Kurulu toplantısına rastladığı için gidemedim.

"Şimdi ise gene seyahat tarihi belirtilmeden, hazırlık yapmam bildiriliyor. Hâlbuki durum şudur:

"Sendikamızın üye bulunduğu Milletlerarası Maden İşçileri Federasyonu (IMF)'nin Cenevre'de,

1 – 20–21 Kasım 965 tarihlerinde Eğitim konusunda Konferansı,

2 – 23–24 Kasım 965 tarihlerinde Feza konusunda Konferansı,

3 – 25–26 Kasım 965 tarihleri arasında ILO ile ilgili bazı toplantılar,

4 – 28–29 Kasım 965 tarihlerinde Central Commitie toplantısı vardır.

"Bu sebeple 19 Kasım 1965'te bu toplantılar için Cenevre seyahatim daha önceden programlaştırılmış bulunmaktadır.

"29 Kasım 965 IMF Central Commitie toplantısını müteakiben ise ILO Metal kısmı toplantısı vardır. Bu toplantıdan sonra ise 2 haftalık Londra seyahati ve bunu takiben bir hafta Almanya seyahati vardır.

"Bu seyahat programı çok önceden yapılmış ve kesinleşmiş bulunmaktadır.

"Bu duruma göre, 19 Kasım 965'ten 27 Aralık 965 tarihine kadar bu seyahati yapmak mecburiyetindeyim.

"Bu sebeple benim Amerika seyahatim konusunda bu durumun ve bunu müteakiben de Türk-İş Genel Kurul toplantısının mümkünse göz önünde tutulmasını rica eder, aksi halde mümkün olmadığını bildirmek ister ve mümkünse daha önceki yazışmalarımızın nazarı dikkate alınmasını arz ederim."

Saygılarımla
Genel Başkan
Kemal TÜRKLER

Kemal Türkler'in ABD gezileri konusunda bu mektupları yazdığı günlerde, 1952 yılında TÜRK-İŞ'in ilk geçici icra kurulunda TÜRK-İŞ Genel Sekreteri olarak görev yapan Şaban Yıldız, ABD'ye götürülüp gezdirilme teklifini, TÜRK-İŞ'e gönderdiği yazıda şu gerekçeyle reddediyordu ("Sendikacı Şaban Yıldız Amerika'ya Gitmeyi Reddetti," **Sosyal Adalet Dergisi**, Sayı 16, Temmuz 1965, s.21):

"Amerika seyahati teklifinizi, bugünkü Türkiye'nin içinde bulunduğu ortam ve şartlarını bilen ve izleyen ve bunun çözüm yolları hakkında kesin kanaat sahibi olan bir sendikacı olarak, AID yardımının milli bağımsızlığımıza; ekonomik, sosyal kalkınmamıza ve gelişmemize en büyük engel olduğuna inanan ve Türk-İş Başkanı Sayın Demirsoy'un **Akis**'in 565. sayısında belirttiği gibi, 'başkalarından yardım almanın mahzurları var; bu ayrıca gururumuza da dokunuyor' olması, benim AID parası ile Amerika'ya gitmemi kesin olarak önlemiştir

"Bu bakımdan Amerika seyahati teklifinizi kabul edemeyeceğimi bildirmek isterim."